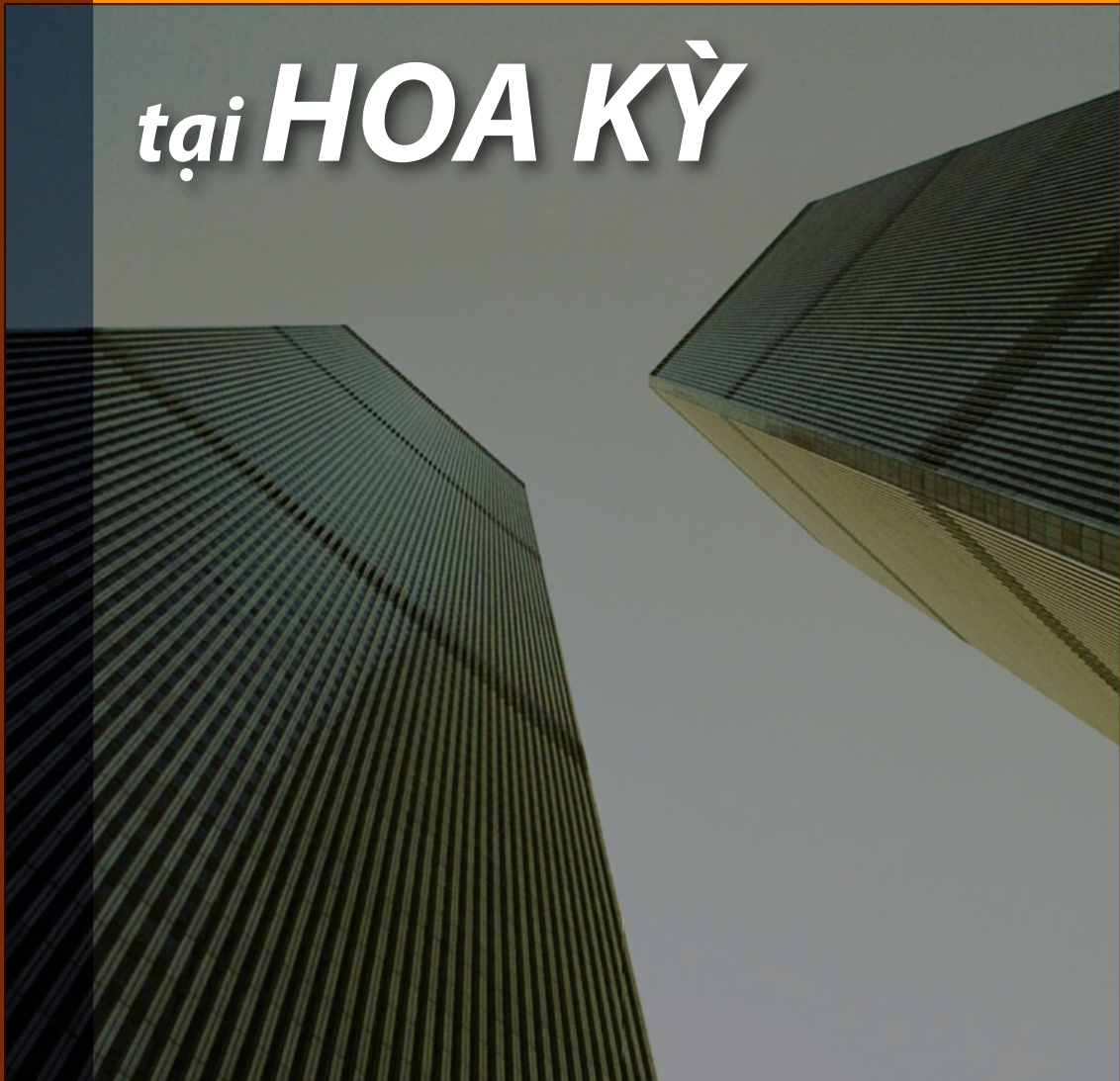


CẨM NANG

KHÁNG KIỆN

*Chống bán phá giá
và Chống trợ cấp*

tại HOA KỲ



PHÒNG THƯƠNG MẠI VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM
HỘI ĐỒNG TƯ VẤN VỀ CÁC BIỆN PHÁP PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI

CẨM NANG

KHÁNG KIẾN

***Chống bán phá giá
và Chống trợ cấp***

tại HOA KỲ

Chủ biên: TS Nguyễn Thị Thu Trang
Hội đồng Tư vấn về Các biện pháp Phòng vệ Thương mại
Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam
9 Đào Duy Anh – Hà Nội
Tel: 04-35771458
Fax: 04-35771459
Website: www.chongbanphagia.vn; www.antidumping.vn

LỜI NÓI ĐẦU

Việc Việt Nam gia nhập WTO và hội nhập sâu rộng vào nền kinh tế quốc tế đã mở ra cho các doanh nghiệp Việt Nam cơ hội lớn để xâm nhập những thị trường mới, rộng lớn và hấp dẫn, đặc biệt là thị trường Hoa Kỳ. Tuy nhiên, Hoa Kỳ đồng thời cũng là thị trường đầy rủi ro, với các loại rào cản khác nhau, trong đó đặc biệt đáng chú ý là các biện pháp chống bán phá giá và chống trợ cấp (đối kháng). Theo thống kê của WTO, Hoa Kỳ nằm trong nhóm các nước sử dụng nhiều nhất hai công cụ này đối với hàng hóa nước ngoài nhập khẩu.

Đối với nhiều doanh nghiệp Việt Nam, kiện chống bán phá giá hay chống trợ cấp ở thị trường này không chỉ còn là nguy cơ. Tính từ vụ điều tra chống bán phá giá đầu tiên của Hoa Kỳ đối với hàng hóa Việt Nam năm 2001, đến nay chúng ta đã vướng phải nhiều vụ điều tra chống bán phá giá ở Hoa Kỳ, trong đó có những vụ rất lớn, ảnh hưởng nghiêm trọng đến các doanh nghiệp xuất khẩu, nhà cung cấp và người lao động như vụ điều tra chống bán phá giá cá tra-basa filet đông lạnh năm 2001 và vụ tôm nước ấm đông lạnh năm 2003. Năm 2009, lần đầu tiên hàng hóa Việt Nam bị kiện chống trợ cấp và cũng là do Hoa Kỳ khởi xướng (vụ kiện chống trợ cấp đối với túi nhựa PE năm 2009).

Rõ ràng là các biện pháp chống bán phá giá, chống trợ cấp là một thách thức của tự do hoá thương mại nói chung và là một thực tế khó phủ nhận ở thị trường Hoa Kỳ nói riêng. Tính công bằng, hợp lý của các kết quả điều tra và các biện pháp chống bán phá giá, chống trợ cấp là câu chuyện dài, gây nhiều tranh cãi và là công việc của các nhà làm luật là chủ yếu. Trước mắt, các doanh nghiệp vẫn phải chấp nhận “sống chung” với nguy cơ kiện chống bán phá giá, kiện chống trợ cấp khi xuất khẩu sang thị trường này. Và vì vậy, các doanh nghiệp Việt Nam cần được trang bị những kiến thức cơ bản về lĩnh vực này cũng như các kinh nghiệm thực tiễn cần thiết để chủ động đối phó khi cần thiết và có kế hoạch sản xuất, xuất khẩu phù hợp.

Với sự hỗ trợ của Chương trình Hỗ trợ cạnh tranh toàn cầu cho Doanh nghiệp Việt Nam (GCF – DANIDA), Hội đồng tư vấn về các biện pháp phòng vệ thương mại (TRC) của Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam xin trân trọng giới thiệu cuốn sách “**Cẩm nang kháng kiện chống bán phá giá – chống trợ cấp tại Hoa Kỳ**”, cuốn sách đầu tiên tại Việt Nam giới thiệu một cách tương đối đầy đủ những quy định hiện hành cũng như những bài học kinh nghiệm và kỹ năng cần thiết cho các doanh nghiệp và hiệp hội xuất khẩu để kháng kiện trong các vụ điều tra chống bán phá giá, chống trợ cấp của Hoa Kỳ.

Chúng tôi xin trân trọng cảm ơn Bà Đinh Thị Mỹ Loan – Chủ tịch Hội đồng tư vấn về các biện pháp phòng vệ thương mại VCCI (TRC), Ông Nguyễn Minh Chí - Chủ tịch Trung tâm Trọng tài Quốc tế Việt Nam (VIAC), Bà Nguyễn Chi Mai - Trưởng Ban về phòng vệ thương mại – Cục Quản lý Cạnh tranh Bộ Công thương (VCA) - thành viên TRC và Bà Đinh Ánh Tuyết – Luật sư Công ty IDVN đã có những ý kiến đóng góp quý báu để hoàn thiện cuốn sách này.

Với những thông tin pháp lý và thực tiễn thiết thực, được trình bày rõ ràng, dễ hiểu, thuận tiện khi tra cứu và tham khảo, hy vọng đây sẽ là một cẩm nang hữu ích cho các doanh nghiệp, các Hiệp hội ngành hàng, các nhà quản lý, các nhà nghiên cứu và đông đảo bạn đọc./

**PHÒNG THƯƠNG MẠI VÀ CÔNG NGHIỆP VIỆT NAM
HỘI ĐỒNG TƯ VẤN VỀ CÁC BIỆN PHÁP PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI**

DANH MỤC TỪ VIẾT TẮT

ADA:	Hiệp định về chống bán phá giá của WTO (Anti-dumping Agreement)
Giá XK:	Giá xuất khẩu (Export price)
Giá TT:	Giá thông thường (Normal value)
DOC:	Bộ Thương mại Hoa Kỳ (US Department of Commerce)
ITC:	Ủy ban Thương mại Quốc tế Hoa Kỳ (US International Trade Commission)
CIT:	Tòa án Thương mại Quốc tế Hoa Kỳ (US Court of International Trade)

MỤC LỤC

Số		Trang
	Phần thứ nhất	
	CÁC VẤN ĐỀ CHUNG	15
01	Biện pháp phòng vệ thương mại ở Hoa Kỳ là gì?	16
02	Tính chất của các biện pháp phòng vệ thương mại Hoa Kỳ?	17
03	Pháp luật và thực tiễn phòng vệ thương mại Hoa Kỳ bảo vệ ai?	19
04	Mối quan hệ giữa các Hiệp định của WTO với pháp luật và thực tiễn phòng vệ thương mại Hoa Kỳ?	19
05	Cơ quan nào của Hoa Kỳ có thẩm quyền điều tra và áp dụng biện pháp phòng vệ?	21
	Phần thứ hai	
	PHÁP LUẬT VÀ THỰC TIỄN ĐIỀU TRA CHỐNG BÁN PHÁ GIÁ TẠI HOA KỲ	23
	CHƯƠNG I – NHỮNG VẤN ĐỀ LIÊN QUAN ĐẾN THỦ TỤC, TRÌNH TỰ ĐIỀU TRA	24
06	Các giai đoạn và thời hạn cơ bản của một vụ điều tra chống bán phá giá?	24
	Giai đoạn 1 – ĐƠN KIỆN	25
07	Ai có quyền yêu cầu điều tra chống bán phá giá?	25
08	Có thể phát hiện và ngăn chặn sớm một vụ kiện không?	26
09	Ai bị kiện trong vụ điều tra chống bán phá giá?	28
	Giai đoạn 2 - KHỞI XƯỞNG ĐIỀU TRA	30
10	Các tiêu chí mà DOC xem xét để quyết định khởi xướng điều tra?	30
11	Có thể vận động DOC từ chối khởi xướng điều tra không?	32
12	Có thể khiếu nại DOC về việc đơn kiện và nguyên đơn không đáp ứng các điều kiện cần thiết không?	32
13	Doanh nghiệp xuất khẩu nào sẽ bị điều tra?	33
14	DOC chấp nhận bị đơn tự nguyện như thế nào?	35
15	Thủ tục điều tra sơ bộ bao gồm những hoạt động gì?	36
	Giai đoạn 3 – THỦ TỤC ĐIỀU TRA SƠ BỘ VỀ THIẾT HẠI	37
16	ITC điều tra sơ bộ về thiệt hại như thế nào?	37
17	Các hoạt động của ITC trong quá trình điều tra sơ bộ?	39
18	Ảnh hưởng của kết luận sơ bộ về thiệt hại của ITC?	43

	Giai đoạn 4 – THỦ TỤC ĐIỀU TRA SƠ BỘ VỀ PHÁ GIÁ	45
19	Thủ tục điều tra sơ bộ về phá giá của DOC bao gồm những hoạt động gì?	45
20	Bảng câu hỏi của DOC bao gồm những nội dung gì?	47
21	Những công việc cần làm sau khi trả lời Bảng câu hỏi?	49
22	Kết quả của quá trình điều tra sơ bộ tại DOC là gì?	50
23	Thời hạn DOC ban hành kết luận sơ bộ về phá giá có thể được gia hạn không?	51
24	Thời điểm ra kết luận sơ bộ của DOC có ý nghĩa như thế nào với doanh nghiệp?	52
25	Có thể bình luận và yêu cầu DOC điều chỉnh kết luận sơ bộ không?	53
26	Biện pháp tạm thời được áp dụng như thế nào?	54
	Giai đoạn 5 – THỦ TỤC ĐIỀU TRA CUỐI CÙNG VỀ PHÁ GIÁ	56
27	Tính chất và chuẩn thẩm tra thực địa của DOC?	56
28	Quá trình thẩm tra thực địa diễn ra như thế nào?	58
29	Doanh nghiệp bị đơn cần thực hiện những hoạt động nào cho một cuộc thẩm tra thực địa ?	61
30	Hoạt động tố tụng sau thẩm tra thực địa được thực hiện như thế nào?	67
31	Kết luận cuối cùng của DOC về phá giá được ban hành khi nào?	69
32	Kết luận cuối cùng của DOC được ban hành như thế nào?	70
33	Kết luận cuối cùng của DOC có ảnh hưởng như thế nào đến doanh nghiệp xuất khẩu?	71
	Giai đoạn 6 - THỦ TỤC ĐIỀU TRA CUỐI CÙNG VỀ THIẾT HẠI	72
34	Thủ tục điều tra cuối cùng về thiệt hại của ITC bao gồm những hoạt động nào?	72
35	Thời điểm và ý nghĩa của kết luận cuối cùng về thiệt hại của ITC?	76
	Giai đoạn 7 – QUYẾT ĐỊNH ÁP DỤNG BIỆN PHÁP CHỐNG BÁN PHÁ GIÁ	77
36	Lệnh áp thuế thuế chống bán phá giá được ban hành như thế nào?	77
37	Thỏa thuận đình chỉ - Một khả năng để thoát khỏi thuế chống bán phá giá?	78
38	Điều gì xảy ra khi thỏa thuận đình chỉ được chấp thuận?	81
	Giai đoạn 8 – GIAI ĐOẠN SAU QUYẾT ĐỊNH ÁP DỤNG BIỆN PHÁP CHỐNG BÁN PHÁ GIÁ	82
39	Các bên có quyền kháng kiện đối với lệnh áp thuế chống bán phá giá không?	82
40	Rà soát hành chính là gì?	83
41	Rà soát chống lẩn tránh thuế là gì?	88
42	Rà soát hoàng hôn là gì?	92

CHƯƠNG II – CÁC PHƯƠNG PHÁP TÍNH TOÁN CỤ THỂ TRONG ĐIỀU TRA CHỐNG BÁN PHÁ GIÁ	95
MỤC A – PHƯƠNG PHÁP TÍNH TOÁN BIÊN ĐỘ PHÁ GIÁ TẠI DOC	95
A1 – Phương pháp tính biên độ phá giá cho trường hợp nền kinh tế thị trường	95
43 DOC xác định có hiện tượng bán phá giá hay không như thế nào?	95
44 DOC xác định Giá Thông thường như thế nào?	97
45 DOC tính Giá Xuất khẩu như thế nào?	101
46 Những điều chỉnh nào có thể thực hiện đối với Giá Xuất khẩu và Giá Thông thường?	102
47 DOC xác định biên độ phá giá cho doanh nghiệp như thế nào?	106
48 DOC xác định mức thuế chống bán phá giá cho các doanh nghiệp bị đơn như thế nào?	108
A2 – Phương pháp tính toán biên độ phá giá cho trường hợp nền kinh tế phi thị trường	110
49 Hoa Kỳ có những quy định áp dụng riêng cho trường hợp nước xuất khẩu là nước có nền kinh tế phi thị trường?	110
50 Việt Nam bị xem là nền kinh tế phi thị trường – Tại sao?	111
51 Việt Nam có thể làm gì để được công nhận là nền kinh tế thị trường?	111
52 Giá thông thường được DOC xác định như thế nào trong trường hợp nước có nền kinh tế phi thị trường?	113
53 DOC lựa chọn nước thay thế nào trong các vụ kiện chống bán phá giá đối với hàng hóa Việt Nam?	114
54 Những nhân tố sản xuất (FOP) nào được tính đến khi DOC xác định Giá Thông thường đối với NME?	115
55 Những giá trị thay thế nào từ nước thứ ba được phép sử dụng?	118
56 Công thức tính Giá Thông thường cho trường hợp NME?	119
57 Điều kiện để được công nhận cho hưởng mức thuế suất riêng (bị đơn tự nguyện) trong trường hợp NME?	119
MỤC B – PHƯƠNG PHÁP ĐIỀU TRA THIẾT HẠI CỦA ITC	121
58 ITC điều tra vấn đề gì và theo chuẩn nào?	121
59 Phương pháp định nghĩa “sản phẩm tương tự” của ITC?	122
60 Phương pháp xác định “ngành sản xuất nội địa Hoa Kỳ” của ITC?	124
61 Phương pháp để xác định tình trạng “thiệt hại đáng kể” của ngành sản xuất nội địa Hoa Kỳ?	126
62 Phương pháp xác định “mối quan hệ nhân quả” của ITC?	128
63 Phương pháp xác định các yếu tố khác trong điều tra thiệt hại của ITC?	130
64 Khi nào lượng nhập khẩu vào Hoa Kỳ được xem là “không đáng kể”?	132

Phần thứ ba

PHÁP LUẬT VÀ THỰC TIỄN ĐIỀU TRA CHỐNG TRỢ CẤP TẠI HOA KỲ 135

CHƯƠNG I – THỦ TỤC VÀ TRÌNH TỰ ĐIỀU TRA CHỐNG TRỢ CẤP 136

- 65** Các thời hạn trong điều tra chống trợ cấp 136
- 66** Khởi xướng điều tra chống trợ cấp ? 137
- 67** Có thể khiếu nại DOC về việc không điều tra chống bán phá giá
đối với nước có nền kinh tế phi thị trường không ? 137
- 68** Bảng câu hỏi điều tra chống trợ cấp của DOC? 139
- 69** Thẩm tra thực địa trong điều tra chống trợ cấp? 140

CHƯƠNG II- PHƯƠNG PHÁP TÍNH TOÁN TRONG ĐIỀU TRA CHỐNG TRỢ CẤP 141

- 70** Điều tra chống trợ cấp bao gồm những nội dung gì ? 141
- 71** Khi nào một chương trình trợ cấp bị xem là có thể áp dụng biện pháp chống
trợ cấp (trợ cấp có thể bị đối kháng)? 142
- 72** Mức thuế chống trợ cấp được DOC tính toán như thế nào? 148
- 73** Các mức “không đáng kể” trong điều tra chống trợ cấp? 150
- 74** Thỏa thuận đình chỉ trong vụ kiện chống trợ cấp? 151

Phần thứ tư

LÀM THẾ NÀO ĐỂ KHÁNG KIẾN THÀNH CÔNG ? 155

- 75** Hệ thống kế toán như thế nào là phù hợp? 156
- 76** Tại sao doanh nghiệp phải thuê luật sư tư vấn? 157
- 77** Làm thế nào để lựa chọn luật sư tốt? 159
- 78** Doanh nghiệp cần chuẩn bị nguồn lực như thế nào cho việc kháng kiện? 163
- 79** Vai trò của Hiệp hội ngành hàng trong việc kháng kiện tại Hoa Kỳ? 167
- 80** Phòng Thương mại và Công nghiệp Việt Nam có thể hỗ trợ gì
cho doanh nghiệp trong việc kháng kiện tại Hoa Kỳ? 173

PHỤ LỤC

Diễn biến chi tiết vụ điều tra chống bán phá giá đối với tôm Việt Nam tại Hoa Kỳ 175

MỤC LỤC TRA CỨU (theo thuật ngữ) 185

MỤC LỤC CÁC HỘP

01	Biện pháp phòng vệ thương mại Hoa Kỳ	17
02	Nguồn gốc các quy định về biện pháp phòng vệ thương mại trong WTO	20
03	Cảnh báo nguy cơ bị kiện từ một tuyên bố - Vụ túi nhựa PE Việt Nam	27
04	Những “rào cản” đối với cá tra, basa Việt Nam trước khi có vụ kiện chống bán phá giá đối với mặt hàng này	28
05	Yêu cầu đối với Đơn kiện	30
06	Điều kiện về tư cách khởi kiện của Nguyên đơn	31
07	Nội dung chính của Bảng câu hỏi điều tra sơ bộ của ITC	40
08	“Nhân chứng” trong Cuộc họp cán bộ của ITC	41
09	Ký quỹ liên tục (continuous bonds)	52
10	Tiêu chí đánh giá “tình hình nghiêm trọng” của DOC	55
11	Tiêu chí đánh giá “tình hình nghiêm trọng” của ITC	55
12	Doanh nghiệp nên đối xử với cán bộ thẩm tra như thế nào?	58
13	Danh mục một số loại chứng từ sổ sách cần được xuất trình trong quá trình thẩm tra thực địa của DOC	61
14	Làm thế nào để sắp xếp tài liệu trước một cách hợp lý?	63
15	Những điều cần tránh trong quá trình thẩm tra thực địa	66
16	Phiên điều trần	68
17	Tại sao doanh nghiệp cần trả lời chi tiết Bảng câu hỏi điều tra của ITC?	73
18	Thủ tục liên quan đến thỏa thuận đình chỉ	80
19	Những khác biệt về phương pháp trong rà soát hành chính so với điều tra phá giá trong vụ điều tra ban đầu	86
20	Nguồn gốc của quy định về biện pháp chống lẫn tránh thuế áp dụng cho những “chuyển đổi không đáng kể” và “sản phẩm cải tiến sau đó”	89
21	Số kiểm soát (CONNUM)	96
22	Khái niệm “bán hàng trong điều kiện thương mại thông thường” được hiểu như thế nào trong pháp luật Hoa Kỳ?	98
23	Phương pháp tính Giá thông thường nào là phổ biến nhất ở Hoa Kỳ?	100
24	Khái niệm “quan hệ phụ thuộc” trong pháp luật chống bán phá giá Hoa Kỳ	102
25	Các yếu tố có thể được điều chỉnh vào giá	103
26	Những loại điều chỉnh có thể thực hiện đối với Giá xuất khẩu	105

27	Ví dụ về cách tính biên độ phá giá cho doanh nghiệp	107
28	Các tiêu chí đánh giá NME	113
29	Các bước xác định Giá Thông thường trong trường hợp NME	114
30	Phương pháp tính toán đối với NME có thể gây ra những bất lợi gì cho phía các doanh nghiệp xuất khẩu bị đơn?	115
31	Có khả năng nào để bị đơn của nước NME được sử dụng chi phí nguyên liệu đầu vào thực của mình không ?	117
32	Tại sao Hoa Kỳ lại có quy định loại trừ một số nhà sản xuất nội địa khỏi khái niệm ngành sản xuất nội địa Hoa Kỳ?	126
33	Những trường hợp khó kết luận là có « nguy cơ thiệt hại »	132
34	Ví dụ về các trường hợp lượng nhập khẩu “không đáng kể” (trong vụ kiện chống bán phá giá)	133
35	Tham vấn tại DOC giai đoạn tiền tố tụng – Vụ kiện chống trợ cấp túi nhựa PE	138
36	Khả năng áp dụng án lệ Georgetown Steel	138
37	Các loại trợ cấp có thể phải khai báo trong Bảng câu hỏi điều tra chống trợ cấp	139
38	Các nội dung điều tra chống trợ cấp của DOC?	141
39	Một vài ví dụ về “đóng góp tài chính” của Chính phủ	143
40	Tại sao WTO không cho phép kiện và áp dụng biện pháp chống trợ cấp đối với các khoản trợ cấp không riêng biệt?	144
41	Các điều kiện để một khoản trợ cấp bị xem là riêng biệt “de facto”	145
42	Danh mục minh họa các hình thức trợ cấp xuất khẩu	147
43	Cách tính lợi ích mà chương trình trợ cấp mang lại trong một số trường hợp cụ thể	148
44	Kinh nghiệm của các doanh nghiệp thủy sản về hệ thống kế toán	157
45	Kinh nghiệm kháng kiện vụ tôm của một doanh nghiệp thủy sản	166
46	Cá tra-basa “vượt qua” thuế chống bán phá giá tại Hoa Kỳ	170
47	Vai trò của VASEP trong hai vụ điều tra chống bán phá giá cá tra-basa và tôm	172
48	Hội đồng Tư vấn về phòng vệ thương mại (Trade Remedies Council – TRC)	174